

Lieta Nr.A43006910
SKA-369/2012

SPRIEDUMS

Rīgā 2012.gada 17.decembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments
kopsēdē šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore V.Krūmiņa

senatore J.Briede

senators A.Guļāns

senatore V.Kakste

senatore D.Mīta

senators J.Neimanis

senatore I.Skultāne

senatore L.Slica

senatore R.Vīduša

piedaloties pieteicējas AS „Nosaukums” pārstāvjiem A.S. un I.A.,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Konkurences padomes
pārstāvim M.B.,

trešās personas – Rīgas brīvostas pārvaldes pārstāvim S.K.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc AS
„Nosaukums” pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu
par Konkurences padomes ar 2009.gada 24.marta lēmuma noteikto tiesisko pienākumu

nepildīšanu, sakarā ar AS „Nosaukums” kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 21.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Konkurences padome ar 2009.gada 24.marta lēmumu uzlika pienākumu Rīgas brīvostas pārvaldei cita starpā šādus pienākumus:

1) nekavējoties atļaut SIA „Nosaukums” velkoņiem /*velkonis 1/* un /*velkonis 2/* uzsākt sniegt velkoņa pakalpojumus Rīgas brīvostā. Turpmāk, nosakot prasības, kādā velkoņi uzsāk sniegt pakalpojumus Rīgas brīvostā, aizliegts izvirzīt papildu nosacījumus, kas pēc būtības nav saistīti ar konkrētā velkoņa darbības uzsākšanu Rīgas brīvostā. Rīgas brīvostas pārvalde 5 (piecu) dienu laikā no šajā punktā noteiktā pienākuma izpildes iesniedz Konkurences padomei rakstisku apstiprinājumu, kas apliecina šajā punktā noteiktā pienākuma izpildi;

2) nodrošināt, ka prasības, kas tiek piemērotas velkoņa pakalpojuma sniedzējiem (attiecībā uz gan jau esošajiem tirgus dalībniekiem, gan jauniem tirgus dalībniekiem), ir iepriekš zināmas un skaidri saprotamas, objektīvi pamatotas un vienlīdzīgas, kas nepieļauj atsevišķu velkoņu pakalpojumu sniedzēju diskriminēšanu;

5) pārtraukt jebkādā veidā regulēt velkoņu pakalpojumu sniedzēju un to klientu attiecības (tai skaitā, aizliegts dot jebkādus rīkojumus/norādījumus (t.sk. arī mutiskus) Rīgas brīvostas pārvaldes amatpersonām un velkoņa pakalpojuma saņēmējiem attiecībā uz velkoņa pakalpojuma sniedzēju izvēli, izņemot Rīgas domes 2006.gada 7.marta saistošajos noteikumos Nr.42 „Rīgas brīvostas noteikumi” paredzēto);

6) uzdot viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas Rīgas brīvostas pārvaldei nodot citai juridiskai personai (piemēram, velkoņus atsavinot vai nododot nomā) velkoņa pakalpojumu sniegšanu, nodalot to no tās pārējo funkciju veikšanas. Rīgas brīvostas pārvalde 10 (desmit) dienu laikā no šajā punktā noteiktā pienākuma izpildes iesniedz Konkurences padomei rakstisku apstiprinājumu, kas apliecina šajā punktā noteiktā pienākuma izpildi.

[2] Padome 2010.gada 29.aprīlī konstatēja, ka Rīgas brīvostas pārvalde nav izpildījusi iepriekšminētos pienākumus vispār vai ar kavēšanos un palielināja iepriekš uzlikto naudas sodu.

[3] Pieteicēja AS „Nosaukums” 2010.gada 14.jūlijā lūdza Konkurences padomei ierosināt lietu par to, ka Rīgas brīvostas pārvalde turpina nepildīt sākotnējos Konkurences padomes 2009.gada 24.marta lēmumā uzliktos pienākumus.

[4] Konkurences padome 2010.gada 14.septembrī ierosināja lietu daļā par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas pārkāpšanu, bet atteica ierosināt lietu daļā par Konkurences likuma 14.panta trešās daļas pārkāpumu. Savu lēmumu padome pamatoja ar argumentu, ka padome jau 2010.gada 29.aprīlī konstatēja, ka Rīgas brīvostas pārvalde nav izpildījusi iepriekšminētos pienākumus vispār vai ar kavēšanos. Ar 2010.gada 29.aprīļa lēmumu padome pārtrauca sākotnējā lēmuma izpildes kontroli.

[5] Uzskatot, ka tiesiskā pienākuma kontrole ir turpināma, jo nedz lēmumā, ar kuru tiesiskais pienākums uzlikts, nedz lēmumā, ar kuru veikta tiesiskā pienākuma kontrole, nav noteikts termiņš, pieteicēja iesniedza pieteikumu administratīvajā tiesā un lūdza uzlikt pienākumu Konkurences padomei ierosināt lietu.

[6] Administratīvā apgabaltiesa ar 2011.gada 21.decembra spriedumu pieteikumu noraidīja, jo atzina, ka padomei nebija pamata ierosināt jaunu izpildes kontroles lietu.

[6.1] Tiesa norādīja, ka pieteicējai bija subjektīvās tiesības vērsties ar pieteikumu tiesā, jo pēc pieteicējas lūguma tika ierosināta lieta un pieņemts sākotnējais lēmums, tādēļ arī pieteicējai kā pamatoti ieinteresētai personai Konkurences likuma 23.panta izpratnē bija tiesības prasīt ierosināt lietu par sākotnējā lēmumā noteikto pienākumu nepildīšanu.

[6.2] Tiesa norādīja, ka aizliegums turpmāk, nosakot prasības, kādā velkoņi uzsāk sniegt pakalpojumus Rīgas brīvostā, izvirzīt papildu nosacījumus, kas pēc būtības nav saistīti ar konkrētā velkoņa darbības uzsākšanu Rīgas brīvostā; pienākums nodrošināt, ka velkoņu pakalpojumu sniedzējiem piemērojamās prasības ir iepriekš zināmas un skaidri saprotamas, objektīvi pamatotas, vienlīdzīgas un nepieļauj atsevišķu velkoņu pakalpojumu sniedzēju diskriminēšanu; pienākums pārtraukt jebkādā veidā regulēt velkoņu pakalpojumu sniedzēju un to klientu attiecības (tai skaitā, aizliegts dot jebkādus rīkojumus/norādījumus pārvaldes amatpersonām un velkoņu pakalpojumu saņēmējiem attiecībā uz velkoņu pakalpojumu sniedzēju izvēli) ir formulēti plaši un šo pienākumu izpilde ir vērtējama tikai saistībā ar sākotnējā lēmumā noteiktajiem konkrētajiem pienākumiem. Šādi nekonkrēti pienākumi attiecas uz nākotni, uz nenoteiktu laiku un tie nav izpildāmi, veicot konkrētas darbības. Būtībā šie pienākumi, nevērtējot tos saistībā ar uzliktajiem konkrētajiem

pienākumiem, tikai nozīmē, ka pārvaldei turpmāk nav tiesību ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli Rīgas brīvostā. Šādi pienākumi ir izpildāmi, kopumā ievērojot konkurences tiesības reglamentējošās tiesību normas. Tāpēc šādu pienākumu izpilde ir pārbaudāma jaunas pārkāpuma lietas, nevis izpildes kontroles lietas ietvaros. Savukārt konkrēti pienākumi - nekavējoties atļaut pieteicējai sniegt velkoņu pakalpojumus un piecu dienu laikā par to paziņot Konkurences padomei; pārtraukt piemērot atsevišķas ostas kapteiņa rīkojumā noteiktas prasības un desmit dienu laikā par to informēt pieteicēju; mēneša laikā nodot citai personai velkoņu pakalpojumu sniegšanu un desmit dienu laikā iesniegt Konkurences padomei par to rakstisku apliecinājumu – ir pārbaudāmi izpildes kontroles lietas ietvaros. Savukārt notikumi, kas sniedzas ārpus sākotnējā lēmumā konstatētās situācijas (kas tajā nav vērtēti), pārbaudāmi jaunas izpētes lietas ietvaros.

[7] Pieteicēja iesniegusi kasācijas sūdzību par tiesas spriedumu pilnā apjomā. Tā pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[7.1] Tiesa pārlietu plaši interpretējusi Konkurences likuma 23.panta 4¹.daļu, jo tas ir pretēji normas tekstam un sistēmai ar Konkurences likuma 14.panta trešo daļu un nesasniedz lietderīgu un taisnīgu mērķi.

[7.2] Konkurences padomei, atbilstoši tiesiskās paļāvības principam, bija pienākums atkārtoti ierosināt izpildes kontroles lietu, jo padome to darīja līdzīgā situācijā jau iepriekš.

[7.3] Atbilstoši labas pārvaldības principam efektīvāk ir izvērtēt ziņas par pārkāpumiem lietas izpildes kontroles laikā, kur šie pārkāpumi jau reiz ir vērtēti.

[7.4] Tiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 250.pantu, jo ar savu spriedumu, pieļaujot Konkurences padomei ierobežot sākotnējā lēmumā noteikto pienākumu darbību laikā, būtībā ļāvusi Konkurences padomei grozīt savu sākotnējo lēmumu, kas šajā tiesvedībā nav izvērtējams.

[7.5] Tiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 103.panta otro daļu, jo nav devusi novērtējumu lietā būtiskiem apstākļiem – iestādes praksei citās lietās, kurās noteikti ilgstoši tiesiskie pienākumi un kurās Konkurences padome turpina tiesisko pienākumu kontroli.

[7.6] Tiesa nepareizi interpretējusi Konkurences likuma 8.panta septīto daļu un 14.panta trešo daļu, jo šīs normas paredz, ka Konkurences padomes lēmumi ir bez laika ierobežojuma tiesiski saistoši tirgus dalībniekiem. Tas nozīmē, ka padomei bez laika ierobežojuma ir pienākums uzraudzīt tiesisko pienākumu izpildi.

[8] Trešā persona paskaidrojusi, ka kasācijas sūdzība noraidāma, jo tiesa nav piemērojusi Konkurences likuma 8.panta septīto daļu un 14.panta trešo daļu, bet Administratīvā procesa likuma 103.panta otrās daļas, 250.panta un Konkurences likuma 23.panta 4¹.daļas pārkāpumi nav konstatējami.

[9] Atbildētāja paskaidrojusi, ka tiesvedība lietā būtu izbeidzama, jo Konkurences padomei nav pienākuma ierosināt lietu par tiesiskā pienākuma nepildīšanu uz trešās personas iesnieguma pamata. Šāds secinājums iegūstams, interpretējot Konkurences likuma 23.panta pirmo daļu kopsakarā ar Konkurences likuma 23.panta 4¹.daļu un 14.panta trešo daļu. Konkurences likuma pārkāpumu sastāvi ir minēti tikai Konkurences likuma 11. un 13.pantā. Tie ir vērsti uz godīgas konkurences nodrošināšanu, uz ko katrai pamatoti ieinteresētai personai ir piešķirtas subjektīvās tiesības. Šo tiesību apjoms nav paplašināms un attiecināms uz citai personai uzlikto tiesisko pienākumu uzraudzību un kontroli.

Motīvu daļa

[10] Pieteicēja norādījusi, ka vēlas, lai Konkurences padome turpina ar lēmumu noteiktā tiesiskā pienākuma izpildes kontroli, norādot, ka Rīgas brīvostas pārvalde pārkāpj šos pienākumus. Faktiski pieteicēja vēlas, lai Konkurences padome piemērotu Konkurences likuma 14.panta trešajā daļā minētās tiesiskās sekas, t.i., palielinātu naudas sodu.

[11] Konkurences likuma 23.panta pirmā daļa dod tiesības pamatoti ieinteresētai personai prasīt, lai Konkurences padome ierosina lietu par Konkurences *likuma* pārkāpumu. Tātad likums izvirza kā priekšnoteikumu iesnieguma pieļaujamībai iesniedzēja subjektīvo tiesību aizskārumu.

[12] Subjektīvo tiesību esības priekšnoteikums ir objektīvās tiesības, t.i., tiesību norma. Apskatot Konkurences likuma regulējumu, secināms, ka Konkurences likums aizsargā privātpersonas no aizliegtas vienošanās, dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas un nelikumīgas tirgus koncentrācijas. Taču Konkurences likums nepiešķir personai tiesības prasīt lietas ierosināšanu par Konkurences padomes *administratīvajā aktā* noteikta pienākuma pārkāpumu. Tā pamatā ir apstākļi, ka Konkurences padomes lēmuma

tiesiskās sekas citas personas, kas nav lēmuma adresāts vai trešā persona, tiesības neskar un nevar skart. Papildus tam, no Konkurences likuma 14.panta trešās daļas izriet, ka tiesiskā pienākuma nepildīšanas konstatācija ir cieši saistīta ar naudas soda grozīšanu, to palielinot. Taču Konkurences likums neparedz privātpersonai tiesības prasīt Konkurences padomei noteikta veida tiesisko seku piemērošanu pret citu personu, citas personas sodīšanu, soda palielināšanu. No Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas trešā punkta izriet, ka Konkurences padome patstāvīgi konkretizē sava lēmuma tiesiskās sekas, tostarp, pēc 14.panta trešās daļas tā ir tiesīga grozīt sākotnējo lēmumu un palielināt naudas soda apmēru.

[13] Pieteicēja norāda uz 6.panta pirmās daļas 1.punktu, 8.panta septīto daļu un Konkurences likuma 14.panta trešo daļu, ka šīs normas piešķir tai tiesības prasīt lēmuma izdošanu par izmeklēšanas uzsākšanu un citas personas soda palielināšanu, jo tā, pieteicējas ieskatā, nepilda Konkurences padomes lēmumu. Taču minētās normas nedod tiesības personai prasīt, lai Konkurences padome uzsāktu lietas izpēti par citā lēmumā noteikta tiesiskā pienākuma izpildi un soda palielināšanu. Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 1.punkts noteic Konkurences padomes uzraugošo funkciju, 8.panta septītā daļa – lēmumu saistošo raksturu, bet 14.panta trešā daļa – padomes *tiesības* palielināt naudas sodu.

[14] Tiesa norādījusi, ka pieteicējai bija subjektīvās tiesības vērsties ar pieteikumu tiesā, jo pēc pieteicējas lūguma tika ierosināta lieta un pieņemts sākotnējais lēmums, tādēļ pieteicēja ir pamatoti ieinteresētā persona. Taču Konkurences likuma 23.panta pirmā daļa noteic, ka pamatoti ieinteresētā persona ir tāda, kuras tiesības ir aizskartas. Tādēļ tiesai bija jākonstatē, kādas ir pieteicējas tiesības, vai tās izriet no tiesību normām un vai tās ir aizskartas. Personas loma lietas izpētes uzsākšanā nav pamats, lai konstatētu personas subjektīvās tiesības prasīt lēmuma grozīšanu, kas vērstas pret citu personu (adresātu).

[15] Ievērojot iepriekšminēto, Senāts secina, ka pieteicējai nav subjektīvo tiesību prasīt Konkurences padomei ierosināt lietu par tās 2009.gada 24.marta lēmumā noteikto tiesisko pienākumu izpildes kontroles turpināšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 3.punktu, 346.¹panta pirmo daļu, 282.panta 2.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 21.decembra spriedumu un izbeigt tiesvedību administratīvajā lietā, kas ierosināta pēc AS „Nosaukums” pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu par Konkurences padomes ar 2009.gada 24.marta lēmumā noteikto tiesisko pienākumu nepildīšanu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore	<i>(paraksts)</i>	V.Krūmiņa
Senatore	<i>(paraksts)</i>	J.Briede
Senators	<i>(paraksts)</i>	A.Guļāns
Senatore	<i>(paraksts)</i>	V.Kakste
Senatore	<i>(paraksts)</i>	D.Mita
Senators	<i>(paraksts)</i>	J.Neimanis
Senatore	<i>(paraksts)</i>	I.Skultāne
Senatore	<i>(paraksts)</i>	L.Slica
Senatore	<i>(paraksts)</i>	R.Vīduša

NORAKSTS PAREIZS

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Senāta Administratīvo lietu departamenta

senators

J.Neimanis

Rīgā 2012.gada 17.decembrī